

Президент Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясидаги маърузаси

(Давоми. Боши 1-бетда.)

ни демократларидан жарабайни янада чукурлаштириш, янги матно-мазмун билан бойитиш, унинг изчилиги ва самарасини тасминлаши - мамлакатимизда амалга оширилабтган сиёсий ислоҳотларнинг мазкур босқичда одимизда турган энг долзарлаб вазифадир.

Бу борада куйдаги мумхин масалаларга алоҳида эътибириши зарур:

Б и и н ч и . Мамлакатимиз сиёсий ҳәйтининг барча соҳаларни, давлат ва жамият куришини эркинлаштириш.

Бу жараба, аввало, фуқароларнинг сиёсий, иктисадий фаолигини қутийтириш ва инсоннинг ўзи қобилиятини тұла рўбига чиқариши учун тенглиши шарт-шарорат ротиши лозим.

Бунду одамларнинг ўзи хоши-иродасини эркин инфода этиши, уз манбаатларни рўбига чиқариши ва химоя қилиши хукукини ривожлантириш ва амалда намоён этиши алоҳида ахамият касб этади.

Жамиятимизда мавжуд бўлган турли манфаатлар, қарама-карши кўлчар ва ҳараратлар ўтасидаги мувозанатни тасминлаштиришга мөмноганини маҳаллийларни тақомиллаштиришини мумкаммал қаралатган бўлар эди.

И к и н ч и . Шунга эришиш кераки, мамлакатимиз сиёсий ҳәтида ҳәқиқий мавнодаги қўптиправильни мухити қарор топниши даркор. Ҳар бир партия майданни имтиёзимни катлагма таъянган холда, ана шу тоғри мағнафатларнинг химоячиси сифатидан ўзининг анни, ва рашван ҳарарат дастурига эга бўлиши керак. Ўнда ҳар кайси партининг максад ва вазифалари, жамият таракқиети борасидаги мубобил тақлифлари ўз ифодасини топшиз лозим.

Амалдаги қўптиправильлик - бу ҳар қила ва гоялар ўтасидаги бахс-мунозара, турли партиялар, ҳуҷмадан, мюхлиф партиялар учун сиёсий рагобат майдонин демакдир.

У ч и н ч и . Нодавлат тузилмалар, хукуматта қарашни бўлмаган ва жамоат ташкилотларининг, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши организацийанини тасмалашма ва ривожлантириши.

Шуну алоҳида таъкидлашкераки, нодавлат ва жамоат ташкилотларининг ривожлантиришини тасмийдати манбаатларни тасминлаштиришини жарабайни ташкилотларни тасмалашма ва манбаатларни тасминлаштиришини ўзини ўзи бошқарши организацийанини тасмалашма ва манбаатларни тасминлаштиришини ўзини ўзи бошқарши керак.

Одамларнинг сиёсий онги, сиёсий маданияти, сиёсий фаолиги юксалиб боргани сари, давлат вазифаларини нодавлат тузилмалар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши организацийанини мазмун-мояхидини ҳам айдан шуну масалаларни тасмалаштиришини ўзини ўзи бошқарши керак.

Бу борада ўзини ўзи бошқарадиган идораларнинг, махаллаларнинг нуғузини ва маъвенини ошириш, уларга кўпроқ ҳукуклар бергача катта ахамият касб этади.

Фуқаролик жамиятингини мустаҳкамлашма ва ривожлантиришини ўзини ўзи бошқарши керак.

Одамларнинг сиёсий онги, сиёсий маданияти, сиёсий фаолиги юксалиб боргани сари, давлат вазифаларини нодавлат тузилмаларни тасмалаштиришини ўзини ўзи бошқарши керак.

Иктисадидан ўзини ўзи бошқарши керак.

Ёшлар – бизнинг ке-
лаҗимиз. Президен-
тимиз таъқидлаганла-
ридек, шу озод ва
обод Ватан ёшларни.
Нурли ва фаровон тур-
мумиз шу баркамол,
илемли, соглом авлод-
лар кўлиди. Шунинг
учун уларни ҳар томон-
лама етук инсон бўлиб
вояга етишларида,
мустакилларимиз пой-
деворини мустаҳкам-
лашда барча имконият-
ларни яратишмиз ло-
зим. Айниска, уларнинг
илемли ўйнадиларини эгал-
лашларида ҳамиши
тиргак бўлишимиз за-
тирур.

Рустам Шарипов ва
Равиль Альбеков
олган сурлатар.

**Элимизда "Дараҳт бир жоёда кўкаради", деган нақ-
бор. Мен мулалима Мамлакат Сайдалиевани илдизлари
бакувват, сершоҳ чинорга ўхшатгим келад. Чунки Мам-
лакат она 38 йилдан бўён Шайхонтохур туманидаги
84-мактабда ўқуечиларга она тили ва адабийтидан дарс
бериб келадилар. Шу билан биргаг ўн беш йил мобайнина
илемли бўлим муддири вазифасида ҳам ишладилар. Ка-
ранг, бир касбда, бир жоёда 38 йил. Бу сактда бир
йигит баркамол ёнга етади. Мамлакат она тарбия-
заси юзаб шогирлар ҳам ватанинг турли бур-
чакларида энинг корига ярамоқдалар.**

Улардаги камтарлик, маданиятилилар, болаларга бўлган
муҳаббат ўқувчилар жамоа орасида обўр-этибор топши-
ларига замин бўлди. Мамлакат она синф хонасига қадам
хўйгидан бошлаб болалар 45 дақиқалик дарс соатлари-
нинг қандай ўтиб кетганингиз сизмат колишиди.

М. Сайдалиева айни кунда Шайхонтохур туманидаги
13-мактабда дарс бериб келадиган олий тоифали мул-
лими Матлуба Акрамовани ўзининг устози деб билади.
Матлуба оладаги болаларга бўлган меҳр, нутқдаги тоза-
лик, ўз касбига бўлган муҳаббат Мамлакатонда ҳам
ўқитувчилик қасбига қизиқиши ўйтотганди. 1965 йилда Ни-
зомийномидаги Тошкент давлат педагогика институти-
ни тамомлагач эса устоз ва шогирд кўп юйлар ёнма-йн
тириб ишладиша. Айтиш мумкини, буғунги кунга келиб
Мамлакат онанинг шогирларда – Васила Каримжонова,
Феруз Файндиндикова, Нигмон Алихоновлар ҳам устоз-

лари сабоқларини устоз бўлиб давом эттироқмодалар.

Мамлакат она, назаридан ҳозирги бародаги бизнинг ав-
лодга нисбатан кам мутола килаётгандай тулоади. Ўқитувчи-
лар уларни китоб ўқишига кизиқтиришлари учун нима қилиш-
лари керак деб хисоблайсиз? – дега сўраймиз муаллимадан.

Муаллимларимиз

БАХТИ ТЎЛИК

Ўқитувчи дарс беришни бошлар экан, дастлаб мурғак
қалбига ўзига қарата билиши, маҳоратли билиши керак, – дейди
саволимизга жавобни таҳриби муррабий. Бунинг учун ўқитувчи-
чининг ўзи кўп ўйиган, билимли бўлиши лозим. Агар ўқитувчи-
нинг ўзи билимли бўлмаса, ўқувчиларинг саволларига жавоб
топа олмайди. Ҳозир ўқувчилар шундай саволларни бериши-
дик, бўзсан ўқитувчилик, уларга ҳасабланси қарайман. Чун-
ки улар XXI бўсагасидаги интилиувчан, ҳар нарсага қизиқувчан,
яғни фикрли, янги техника – компютерларни ўқишига
бўлган ўқишиларда китобга мөрх-муҳаббат ўйига
бўлса, бода қизиқиб, мутола кила бошлади. Мутола –
санъат! Ҳар ким ўз меҳнати дид-фаросати, сайдъ-харқатлари,
даражасида баҳраманд бўлгувчи санъат! Биласиз, дуч келган
китобни ўқишиверининг оқибати иккى хил – е – китобга меж-
рин ошади, – китобдан кўнглини колади. Афуски, жуда кам-
дан-кам болаларгина саралаб ўқишига одатланиши-

ди. Мен болаларни танлаб, ўзларига керакли китобларни
ўқишига уйдайман, китоб хаётни чукурроп билишга ўргати-
шига ишонтираман.

– Нега ўқитувчилар орасида аёллар кўпчиликни ташкил
этади?

– Аёллар ёрқакларга нисбатан юнда бардошли, чидамли
ва сабр-токазтилирлар. Ёрқаклар бирмунча қаттиқўл бўлиб,
боланинг инникиларига чидаб олмайдилар. Аёл эса ёнг
аввалина она. У ўқувчисини ўз боласидек кўриб, мөрх ва би-
лимини берса, албатта мевасинни татийдай. Түргисини айти-
диган бўлсак, ҳозир мактабларда фокат ўз касбни севувчи
фойдайларига қолган. Менинг шу даражага етишишимда ўз
хиссасини кўнгли мархум онажоним Турсинда Ортикова Но-
мирини ҳам слаб ўтсангиз. Чунки отам урӯща вафот
этганиларида онам у қизни кийинчилек билан тарбиялаб
ўтилди.

Халқ маорифи аълочиси, олий тоифали педагог Мамлакат
Сайдалиеви мактабда ўқазалидиган кўплаб тадбирлар –
“Вали”, “Қизлар”, “Ибрати қиз”, “Қизлар – ўз соҳибаси” каби
тансовларда доимо бош-коши. Бундан ташкири мактаб хотин-
чилик кенгагида раисаси таддигидан. У буюк шоир Алишер Наво-
ий ва Захидидин Муҳаммад Бобур газалларининг, Санобар Раҳмоновнинг “Устозлар” кўшиги ихlosманди.

Мамлакат ола уч фарзандини тарбиялаб, вояга етказган,
кизи Гулнароҳон оносининг изиздан кетиб, педагоглик кас-
бини эгаллаган. Иккى келину олти набира эса эртага кеч
бувонконлари атрофида парвона. Бир сўз билан айтиганда,
баҳти тўлиқ аёл.

Маънурда НАБИЕВА.

Таълим

**“КИЧИК
АКАДЕМИЯ”
ИЗЛАНИШЛАРИ**

Иктидорлар ёшларини
имла бўлган қизиқиши-
лар ўқишиларидан, ҳадарни
тадқиқотлардан юланади.

Илгари адабиёт музейини оғизга олишига уялий турлилар музей 60–70-е йиллардаги
келиб, кўпчина юхирдадан келган сайдълар, зиёдлар,
давлат ва жамоат ароббларига – ифтихор
билинг кўрсатилидаган даражасига етди. Бунда
домла Ҳамид Сулаймоннинг шахсий гайрат-ши-
жоати, ташаббуси, миллий ифтихор тўйгуларидан
хуласа, иймон-этиқидо ҳал куличви аҳамият
касб этган эди...

Бу кезлардан домла рус ва Фарб адабиёт со-
ҳисадан узбек мумтоз адабиёт – айниқса Али-
шер Навоий ҳаёт, ижодини чукур ўрганишга
киришган ва бу ҳазинага тобора шунгиг борар-
ди. Навоий асарларининг текстологик жадвали-
ни тузгандариди – докторлик химоясидаги оп-
понентлардан бирга – Боровиков – Ҳамид Сулаймонга иккى
марта докторлик унвонини берса арзиди, деганда, камини
шахсий қандай кувиониб кетганини ҳам ослаб юралман...

Яна ўша иймон-этиқидодаги
қатъиятилилар фазилатларни
ҳақида: музейда Бобур ҳаётни ва
ижодига оид талай янгиликлар
бўйича кўнглини бўлган ўзиганни
бўлди. Билим даргоҳининг тарбиялаб
хуҷуми ҳамон ўзиганни бўлди...

Бундай толиби илмларни
Тошкентидан 1960-мактабда ҳам учратиш
мумкин. Уларнинг аксарияти
мактабда ташкил этилган ўқишиларидан
бўлди. Ҳамид Сулаймоннинг мактабида
хамони ҳамон ўзиганни бўлди...

Академиянинг фазилатларни
хозир Тошкентидан иборат
бир гурӯҳ тадқиқотчи ўқувчи-
чилар “Авесто” ва сўз-
маданиятига доира мавзуларда
имйишиларни амалга ошириш
мумкин. Билим даргоҳининг
тариҳи оиди – Ҳамид Сулаймоннинг
хамони ҳамон ўзиганни бўлди...

Ўзбекистон Вазирлар
Маккамасининг “Ўзбекис-
тон Фанлар академияси-
нинг тарих институти фа-
олиятини тақомиллашти-
риш түргисидаги” карори
муносабати билан ана шу
имйишиларни амалга оширилган...

Ўзбекистон Вазирлар
Маккамасининг “Ўзбекис-
тон Фанлар академияси-
нинг тарих институти фа-
олиятини тақомиллашти-
риш түргисидаги” карори
муносабати билан ана шу
имйишиларни амалга оширилган...

Ҳамид Сулаймоннинг мактабида
хамони ҳамон ўзиганни бўлди...

Ҳамид Сулаймоннинг мактабида
хамони ҳамон ўзиг

